Izhaja
vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.
Dopisi naj se izvolijo frankovati.
Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:
za celo leto **4 krone** (2 gld.).

Denar naj se pošilja pod napisom:
Upravništvo „Mira“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XIX. | V Celovcu, 31. maja 1900. | Štev. 22.

Vabilo
k
11. letnemu občnemu zboru
katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem,
ki se bode vršil
v četrtek dné 7. junija 1900
v Celovcu
v dvorani kat. rokodelskih pomočnikov.
Začetek ob 2. uri popoludne.

Vspored:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika in blagajnika o delovanju društva v preteklem letu.
3. Zapisovanje novih udov in vplačevanje letnih doneskov.
4. Volitev novega odbora in dveh pregledovalcev računov.
5. Poročila o državnem in deželnem zboru.
6. Razne razprave, predlogi in nasveti.

K temu shodu uljudno vabimo vse ude političnega društva in tiste slovenske rodoljube, ki se želijo zborovanja udeležiti in smejo z dovoljenjem odbora od udov vpeljani biti. *Odbor.*

Naše skladišče v Sinčivasi, pa velikovški „Lagerhaus“.

Nemškonacijonalni „Lagerhaus“ v Velikovcu je v glasilu kmetijske družbe objavil svoj letni račun za čas od 1. avgusta do 31. dece. 1899. Ta zavod je dobil:

deležev	6.030	gld.
posojil	12.400	„
pristopnin	99	„
za blago	5.272	„
od velikovške posojilnice	1.696	„
naloženega denarja	13.998	„

Izplačalo se je:

za inventar	2.414	gld.
stroški ustanove*)	1.063	„
najemnina	600	„
vrnjena izposojila	400	„
za blago	16.162	„
naložilo se je	16.832	„
upravni stroški	393	„

Sinška zadruga pa je imela:

Vplačanih:

deležev	13.551	gld.
izposojil	14.670	„
državne podpore	2.000	„
za prodano blago	2.812	„

Stroškov:

dve hiši	19.096	gld.
stroški ustanove	308	„
upravni stroški	404	„
inventar	421	„
izposojil na blago	9.673	„

Primerjaje obadva računa moramo opomniti, da je sinška zadruga pričela z delom še le koncem oktobra, da je tedaj delovala v lanskem letu 2 meseca, „Lagerhaus“ pa 5 mesecev.

Liberalci so sprejeli:

pšenice	182	mct.
rži	400	„
ječmena	153	„
ovsa	775	„
ajde	100	„

Na blago se je dalo posojil 14.911 gld., pravi poročilo v listu „Landwirtschaftliche Mittheilungen“ št. 10., str. 84., račun pa ima številko — 16.162 gld. **Kaj je to?** Kako se račun vjema?!

Katera številka je pravilna? Poglejmo si blago!

pšenice	182	centov	po 8·5	(visoko)	=	1.547 gld.
rži	400	„	„ 7·5	„	=	3.000 „
ječmena	153	„	„ 7	„	=	1.071 „
ovsa	775	„	„ 6	„	=	4.650 „
ajde	100	„	„ 7·5	„	=	750 „
				Vkup (visoko)	=	11.018 gld.

Cene smo vzeli vse za dotični čas najvišje!
Račun pa kaže stroškov za blago 16.162 gld.

Ali se je tedaj „bakšiša“ razdelilo vkup: 4856 gld.?

V ti točki bi prosili pojasnila, vzlasti zaradi tega, ker so nasprotniki našo zadrugo tožili pri okrajnem glavarstvu, da daje previsoke cene, mi smo pa celo pri obračunu morali ostati pod ceno, zgoraj navedeno!

Opombe vredno je, da ustanova „Lagerhausa“ stane 1063 gld., nadalje, da ima ta zavod naloženega denarja 13.998 gld. Ta denar ni delež, in tudi ni izposojilo, kaj pa je potem?

Ker je Plavec očital sinški zadrugi, da je z žitom kupčevala, stavili bi vprašanje, od kod ima „Lagerhaus“ ječmena 153 metercentov? Kdor razmere pozna, je prepričan, da ga gospodje od kmetov niti 50 niso dobili!!

Iz tega računa sklepamo, da ima „Lagerhaus“ močne podpornike, ki so „bauernbundarjem“ morebiti — vsaj tako se dá sklepati iz računa — že prvo leto plačali 4856 gld. zato, da so se pridružili njim. Tako upajo uničiti slovensko krščansko zadrugo v Sinčivasi, a tako kmalu se jim želje ne bodo uresničile.

Vi kmetje pa iz te primere spoznate, kje so Vaši pravi prijatelji in katere zadruge se Vam je okleniti! Zopet kličemo: Svoji k svojim! — t. j.: vsi se oklenite naše gospodarske zadruge v Sinčivasi!

*) t. j. za koleke, registriranje in potovanje!!

Skladišče v Sinčivasi, pa — „Freie Stimmen“.

Ljubeznivi (?) naši nasprotniki nam ne morejo odpustiti, da so se Slovenci ohrabrili toliko in ustanovili, ne da bi prej prosili dovoljenja pri liberalnem deželnem odboru, kmetijski družbi in „bauernbundu“, svoje skladišče v Sinčivasi. Velikovška nemško-nacijonalna gospôda kar rohni zoper nas in liberalni prijatelji po vsej deželi, dà, tudi zunaj nje, ji hočejo pomagati in jo tolažiti na razne načine. To je bilo tudi gotovo povod srditemu članku, ki so ga nedavno v veliko veselje „nemškim“ Velikovčanom priobčile celovške „Freie Stimmen“. Mazačem tega lista hočemo v sledečem nekoliko odgovoriti, ker nam to dá priliko, pojasniti marsikatero reč.

Še ni dolgo, odkar so nasprotniki sinške zadruge trdili, da je ta zadruga prav umestna, le „v drugih rokah bi morala biti.“ Danes je v očeh nasprotnikov zadruga že za nič in zaganjajo se vanjo z vso strastjo — a strast jih slepi, in vsakateri pametni človek vidi, da iz liberalnih listov

PODLISTEK.

Naše romanje v Rim.

(Piše *Fr. Ks. Meško.*) — [Dalje.]

Sv. Pavel zunaj mesta.

Sv. Pavel je bil obglavljen na cesti, ki veže Rim z luko Ostijo. Telo apostola národov so pokopali v katakombi Komodilini. Papež Silvester je naprosil cesarja Konštantina I. Velikega, da je l. 324. nad grobom sezidal baziliko, podobno tedanji baziliki sv. Petra. Leta 386. je zapovedal Teodozij Veliki rimskemu prefektu, naj cerkev poveča in okrasi. Tako je postala Pavlova cerkev lepša in večja kakor sam sv. Peter.

Ob koncu srednje ladije se dviga takozvani slavolok, ves pokrit s pozlačenim mozaikom — sedaj je ta nekoliko očrnel. Tega je preskrbela Gala Placidia, hči Teodozija Velikega, kar še dandanes spričuje napis ob robu loka. L. 801. je potres strop poškodoval. A kmalu so ga popravili. Vsi papeži so s posebno ljubeznijo skrbeli za to cerkev. A vendar je morala precej pretrpeti. Dočim so sv. Petra cerkev vsi, prevzeti velikega spoštovanja, le varovali in ščitili, tako Alarih, Geiserih, Totila, l. 1798. tudi Francoz Berthier, je sv. Pavla n. pr. vojskovodja Belizar rabil za vojaško utrdbo, Longobardi in Saraceni so jo oropali. A vse to je prestala, ko jo l. 1823. uniči neprevidnost nekega delavca. Neki pokrivalec je pustil na strehi tleče oglje. To se v noči od 15. do 16. julija vžge, in v nekaj urah je bila cerkev popolnoma uničena.

Tedanji Papež Pij VII. je bil na smrt bolan. Poprej je bil benediktinec v samostanu, prizidanem sv. Pavlu. Zato je to cerkev posebno ljubil. Niso mu torej upali povedati velike nesreče, da bi mu ne zagrenili zadnjih ur. Njegov naslednik Leo XII. je cerkev po prejšnji obliki spet začel zidati. Blagoslovil jo je Pij IX. l. 1854. in sicer 10. decembra v navzočnosti vseh onih cerkvenih knezov, ki so bili 8. decembra navzoči pri razglašenju Neomadeževanega spočetja.

Cerkev je najkrasnejša vsega sveta. Sv. Peter premaga s svojim veličastvom, sv. Pavel s svojo krasoto, v kateri je nekaj nežnega, mehkega. Vitki stebri delijo cerkev v pet ladij. Dolgost srednje meri 120 metrov, visoka je 23 metrov. Vseh pet ladij skupaj meri v širokosti 60 metrov. Kakor nad grobom sv. Petra je tudi nad grobom velikega apostola národov baldahin (nebo) in sicer dvojen. Večji se odlikuje po svoji izredni krasoti in dragocenosti. Štiri sohe, ki nosijo nebo, so iz jutrovskega, zabrisano-prozornega alabastra. Ti so dar egiptovskega podkralja Mohamed Alija. Vznožje pokriva dragocen malahit, ki se blesti v prekrasni zeleni boji. Ta je dar ruskega carja Nikolaja. Tudi dva stranska altarja sta iz istotako dragocenega ruskega malahita.

V zakristiji kažejo na svileni blazinici verige, ki je bil z njimi vklenjen on, „ki je postal vsem vse, da bi vse izveličal“, on ki ga je Gospod sam določil za „zvoljeno posodo, da nese ime njegovo križem sveta“. In to svojo nalogo je veliki mož dovršil, kakor nihče za njim.

Sv. Janez v Lateranu.

Tretja cerkev, ki je romarjem določena v obiskovanje, je cerkev lateranska na celiškem gričku. Imenuje se tako, ker je nekdaj tam stala palača starorimske družine Lateran. Ta palača je bila pozneje last soproge Konštantinove, Fauste. Konštantin jo je prepustil papežu Silvestru (314—337) in ta je sezidal ob nji baziliko. To imenuje sv. Gregor „zlata bazilika“.

Ta je najznamenitejša izmed rimskih cerkvâ, ker je ona prava škofovska cerkev rimskih škofov, t. j. papežev. In zato tudi pravi napis na njej: „Vseh cerkvâ mesta (rimskega) in vsega sveta mati in glava“. Papeži so — dokler niso bili jetniki v Vatikanu — takoj po kronanju šli v to cerkev, da so jo slovesno sprejeli v svojo last. Stara palača Lateranov je bila od Silvestra I. do 14. stoletja stanovanje papežev.

Kar je sedaj Vatikan, isto je bil poprej Lateran. Zgodovina njegova je obsežna. Tukaj se je vršilo 16 večjih cerkvenih zborov, med temi pet občnih zborov. L. 1123., za papeža Kalista II., se je zbralo 300 škofov in 600 opatov. L. 1139. je bilo število zbranih prelatov celi tisoč. Papeževal je Inocenc II. Tretji občni lateranski zbor je sklical Aleksander III. l. 1179. Krščanstvo je bilo tedaj po neubogljivosti nemškega cesarja Friderika I. razcepljeno v dva tabora. Vendar navajajo zapiski zbora celo škofe iz „otoka svetnikov“ iz Irskega. O enem irskih škofov pravijo namreč zapiski, da je za dohodke imel mleko treh kravic. Omenjajo tudi dva škotska škofa. Eden je prejezdil z eno samo kobilico dolgo pot iz Škotskega, drugi je prišel peš.

govori le strah za svoj politični obstanek. „Lavorike“, ki si jih je pridobil posl. Plavec v deželnem zboru z znanim svojim govorom, niso dale mirovati uredniku Laknerju, ki je pricapljal za onim gospodom z dolgim, a jako vodenim člankom v „Freie Stimmen“, ki pišejo dné 16. maja: „da je sinška zadruga slovensko-národna, da se je vstanovila kot národno bojno orodje, da zanjo niso bile gospodarske razmere podjunske doline merodajne, marveč le prizadevanje, oškoditi Velikovec in vstaviti tržni promet v tem nemško-mislečem mestu. Slovenci hočejo velikovško mesto čutno kaznovati, ker noče postati slovensko. Skladišče se ni vstanovilo zavoljo kmetov, marveč da se utrdi klerikalni slovensko-národni vpliv. »Premija« bi bila za národno ščuvanje, če bi se za tako zlorabo gospodarskih naprav za národno agitacijo dovolil tudi le en vinar podpore. V Velikovcu je sedaj velika razburjenost, Slovenci se ogibajo Nemcev in národni mir se je spremenil v medsebojno sovraštvo, ker tako so hoteli zastopniki vere in ljubezni do bližnjega“ itd.

Tako pisari Dobernik-Laknerjev list, ki je nekako uradno glasilo nemškonacijonalne večine našega deželnega zbora. Naši bralci se gotovo še spominjajo, kako so nasprotni listi ob otvoritvi skladišča v Sinčivasi pisali, „skladišče bi bilo že prav, samo v drugih rokah bi moralo biti“. Kajpak — ne v rokah slovenskih gospodarjev, marveč „bauernbundarskih“ hujskačev! In zato jih naše skladišče tako zelo bôde v oči! „Freie Stimmen“ se zlasti oklepajo tega, da je g. Muri v deželnem zboru rekel, da je naša zadruga slovenska, in nasprotniki sklepajo iz tega, da je „národno bojno orodje“.

Ko bi mi rekli, da je naša zadruga nemška, bili bi lažniki, kakor tisti, ki trdé, da je „Lagerhaus“ v Velikovcu nemški, ker mi še vedno ne moremo umeti, kako je mogoče, da rojen Slovenec trdi, da je „Nemec“! In da je ogromna večina Velikovčanov slovenskega rodú, tega vendar nihče ne more tajiti. Oni so izdali materno besedo in národnost svojo, mi pa se ne sramujemo reči, da smo Slovenci in bomo vedno ugovarjali odločno, če drug národ misli, da je večji in nas hoče zaradi tega teptati.

„Bojno orodje“ nam zadruga ni. Prvi namen njene ustanovitve je bil gospodarski napredek! Kakor je napredna nova dôba zidala povsodi železnice in ni povpraševala po gostilničarjih in voznikih, ki so si kruh služili na starih cestah, tako vodi gospodarski napredek kmeta na nova pota, in da pri tem pridejo v škodo nekateri ljudje, je resnica; tem ne preostaja druzega, nego iti z napredkom in iskati si kruha drugod.

Drugi namen je bil sevé, kmete velikovške okolice oprostiti in odtegniti pogubnemu vplivu velikovške gospôde. Vsaj je pri lanskem zborovanji „Bauernbunda“ v Velikovcu mestni župan Pinterič predrznil se trditi „dass der in der Bauernschaft neu erwachte deutsche Gedanke bald das Joch des römischen Schmarotzerthums abschütteln werde.“ Na to delajo Velikovčani že dolgo, in že davno predno se je ustanovila naša zadruga, se je govorilo v dobro poučenih krogih, da hočejo Velikovčani pripraviti mestno vojašnico za lutrovsko cerkev, ter si dobiti oznanovalca „nemške“ vere. Gospôdi je stvar sevé prosta, a da bi krščanski slovenski kmet s svojim denarjem plačeval taka prizadevanja, bilo bi vendar več kot nespametno. Če tedaj mi kmete pozivljamo: „Ne podpirajte več ljudij, ki so strastni sovražniki vere, in strastni sovražniki naše národnosti,“ jim s tem nikakega boja nismo napovedali. Mi nismo nikogar najeli, ki bi šel s kamenjem nad liberalno gospôdo, kakor so lani Celovčani šli nad duhovnike; mi nismo nikogar najeli, ki bi šel Velikovčanom okna pobijat, kakor se je godilo pred leti naši „Národni šoli“ v Št. Rupertu, ali pri volitvah v Šmohoru, in pri raznih zborovanjih v Celovcu, a siti smo hlapčevanja in ne bomo prenehali klicati našemu slovenskemu ljudstvu: Svoji k svojim! Zbirajte svoje slabe moči, izvijte se iz sramotnega in pogubnega oklepa drznih nasprotnikov, da se rešite pogina! — Liberalizem je vsekal kmetu že toliko krvavih ran, da ne vemo, kako jih zaceliti! Razderimo zato prej ko slej njegov pogubni vpliv! In to ni napad, marveč obramba svojega doma, svoje rojstne zemlje!

„Freie Stimmen“ tudi pretiravajo nevarnost naše zadruge. Želeli bi le, da bi bil njen pomen res tolik, kakor si domišljujejo naši nasprotniki. A naš kmet je — oprosti naj se ta primera — vsaj deloma podoben pijancu, ki pozna sicer pogubnost svoje strasti, a je ne more in ne mara pustiti. V kmete se je le preveč zajedla „nemška strast“, hrepenenje po nasprotnih stvareh in zadruga bo imela do popolnega vspeha še dolga pota. Velik del našega ljudstva ne spozna, da je treba nekoliko žrtvovati, če hočemo priti do zaželjenega cilja, in če mu nasprotnik ponudi le majhen poboljšek, pozabil je vse dobre sklepe in nazore. Treba bo vstrajnega dela, in za to prosimo v prvi vrsti domoljubno duhovščino, naj ne drži križema svojih rok! Organizacija se je začela, zdaj ne smemo držati rok križema, da ne bodo enkrat morebiti rogaje se hodili nasprotniki mimo našega zavoda, češ, začeli so, a dokončati niso mogli. Nasprotniki nam tisti dan že prerokujejo, a zdaj še ni čas razodevati vse njihove spletke, ki so nam deloma že znane! A lahko rečemo, da nas ni strah!

Domoljubna č. duhovščina vé in zna, kako nas more podpirati brez posebnih žrtev. Vzlasti pa zadružni odbor prosi, naj se kritika prepušča drugim; kritikovati je lahko, boljše napraviti težje, to pa lahko vsakdo verjame, da bo vodstvo po najboljši vesti ukrenilo vse, kar je zadrugi v prid.

Žitnih cen odbor sevé ne more delati, a če zadruga dá, kolikor dadó drugi, naj bi prišli vsi k nji, in če se v zadružni prodajalnici kupuje dobro blago tako ceno, kot v Celovcu, naj bi ljudje kupovali kolikor mogoče tam. Zadruga se ne pritožuje, da bi njen razvoj bil prepočasen, a težko pričakujemo trenutka, ko bo bilanca dospela na stopinjo, ko bomo mogli reči: zdaj smo aktivni, in sicer tako aktivni, da moremo kaj storiti za ubogega kmeta. Načrtov bi bilo dosti, a pripomočkov ni, in javna vodstva so v nasprotnih rokah.

Dobro znamenje za naš napredek je razburjenost v nasprotnem taboru. Zadeli smo v sršenovo gnezdo in nastal je velik krik. „Slovenci se ogibajo Nemcev“ pravi Dobernikovo trobilo. Hvala Bogu, dostavimo mi, in hvala liberalni nespameti, ki je hotela z biriči zabraniti, da ne bi prihajali kmetje k zadrugi! Kaznovali so Nemci odbor zadruge, kaznovali kmete, zasliševali jih, in ravno zdaj se spletajo nove preiskave, potem pa se naši „prijatelji“ čudijo, da se — Slovenec izogiba Nemcev!

Da se je národni mir spremenil v sovraštvo po delovanji tistih, ki bi imeli oznanovati vero in ljubezen do bližnjega, je smela trditev. Naš Slovenec spoštuje poštenega Nemca, kakor nekdaj. Zadrugi je krščanstvo prvi idejal in za tem še le pride ljubav do národa in domovine, a oboje je pri nas tako spojeno, da se eno podpira z drugim. Kjer krščanstva ni, je tudi národni Slovenec pripravljen izdati ceneje, nego za 30 srebrnikov rojstno materno zemljo, in kjer cvete prava ljubezen do domovine, bo stalo trdno tudi krščansko prepričanje! Zaradi tega je v prvi vrsti oznanovalec vere in ljubezni poklican, braniti stare svetinje krščanskega ljudstva, in hvala Bogu, da so ti-le oznanovalci spoznali potrebo časa in so pripravljeni žrtvovati vse moči v ta namen. In pri tem jih ne bo oviralo nobeno še tako zlobno govoričenje v deželnem zboru, ne sramotenje po liberalnih listih! Ravno nasprotno: vse to služi jim v čast in v vspodbudo za nadalnje požrtvovalno in res národno delo!

Šola in deželni zbor.

III. Ljudski misijoni.

Povodom razprave o deželnem proračunu je bil, kakor smo poročali že v prejšnjih dveh člankih, tudi letos daljši razgovor o šolstvu. Nemškonacijonalna večina deželnega zbora je ob tej priliki zopet pokazala prav odkrito tudi svoje protiversko mišljenje. Finančni odsek, oziroma dr. Steinwender, je namreč predlagal resolucijo, po kateri deželni zbor zahteva, naj deželni šolski svet šolarjem prepové, udeleževati se ljudskih misijonov.

Utemeljeval je ta predlog dr. Steinwender rekoč, da ima finančni odsek pravico, staviti tudi take predloge. (A nima pravice, vmešavati se v strogo cerkvene stvari! — Op. ured.) Pravi, da ni dobro ne za pouk, ne za mladino, če se udeležuje misijonov. (Posl. Grafenauer: Oho!) Dalje zabavlja misijonom in pravi, da ni dobro, če se šolska mladina kar za par dnij odtegne pouku (?!), in da pridige, ki so namenjene „trdovratnim grešnikom“, niso primerne za mladino.

Tako je blebetal učeni, za „dušni blagor“ mladine toliko vneti profesor precej časa. Zoprne so nam njegove besede, ker kažejo brezmejno nadutost in pa pravo sovraštvo do verskih naprav, ki imajo le namen poživiti verski duh, česar seveda ne more prebaviti liberalni dr. Steinwender.

Mil. g. knezoškof: Poročevalec je spravil v razgovor stvari, katere ga prav nič ne brigajo; modro bi bilo, da bi o tem ne bil govoril. Kaj ga je h temu napotilo, ne vem; morda to, da sem deželni šolski svet prosil, naj se v bodoče misijonom ne delajo ovire. — Kaj se godi pri misijonih? Otroci se ne silijo, marveč se jih udeležujejo le na željo starišev in dobé poseben stanovski pouk. Ta pouk je namenjen mladini in naj je nekaka priprava za vsprejem zakramentov. Da se je zaradi tega zgodilo kaj neprimernega, nam ni znano .... Kaka škoda pa je, če se otroci udeležujejo misijona dva dni? Saj je potem pouk ob četrtkih, tako da se pouk nikakor ne omejuje. — Tak sklep deželnega zbora bi naravnost nasprotoval členu XV. državnih osnovnih postav. In kjer je rimska stolica opetovano govorila, noben veren kristijan ne more več ugovarjati!

Posl. Jan. Huber: Pri nas doma pravijo, če je kdo kako stvar prav neumno naredil: ta je tarčo zgrešil. To se mi danes zdi tudi o finančnem odseku. Jaz sem mislil, da bo finančni odsek predlagal, naj se otrokom zabrani pristop na plesišča in v gostilne. Da se otroci v cerkvi pokvarjajo, ne verjamem; predlog samo kaže, da so gospodje presneto malo poučeni o tem, kaj se v cerkvah godi; dà, jako slabo so poučeni, če si kaj takega predstavljajo! Jaz smem trditi, da vem, kaj je misijon, a gospodje še nikoli pri nobenem niso bili. Če kdo pravi, da je misijon otrokom škodljiv, moram temu naravnost ugovarjati.

Tudi finančni odsek in deželni zbor nimata pravice, sklepati take resolucije in če večina to stori, potem ne drži tega, kar je sprejela v svoj program, da hoče varovati verska čutila. To je napad na naša verska čutila! Idite k misijonom, potem bodete drugače mislili o njih! Če pa ta predlog sprejmete, Vam povem, da svojim otrokom nikoli ne bom pustil braniti, udeleževati se misijonov, in potem lahko petdesetkrat sklepate o tem. Ravno tako bodo storili tudi drugi stariši, ker imajo pravico vzgojevati svoje otroke kakor hočejo, v cerkvi pa se kaj slabega ne zgodi!

— Večina je zoper glasove naših poslancev sprejela resolucijo in se tako zopet postavila v nasprotje z vernim katoliškim ljudstvom. Kdaj se temu odprejo oči?

Velikan Inocenc III. je l. 1215. sklical IV. občni zbor v Lateran. Prišlo je 412 škofov, 71 nadškofov, nad 800 opatov in prijorjev, nadalje veliko število poslancev cerkvenih in svetnih knezov in vladarjev. V preddvoru cerkve so nadškofa amalfskega v veliki stiski zmečkali. Zadnji lateranski občni zbor je bil od l. 1512. do 1517. pod mogočnim Julijem II. in Leonom X., katerih imena so najtesneje združena s cerkvijo sv. Petra. Leta 896. je potres cerkev porušil. Sergij III. jo je zopet sezidal. L. 1308. sta cerkev in palača pogorela. Klemens V. ju je postavil veličastnejša. L. 1361. jo je spet poškodoval ogenj ... „Lateran je poškodovan; mati vseh cerkvâ je brez strehe, je odprta vetru in dežju“ — je žalosten pisal veliki pesnik Petrarka Gregorju XI. v Avignon, kjer so papeži živeli tedaj v „babilonski sužnosti“ ...

Nad vhodom cerkve je balkon, kjer so papeži na vnebohod Gospodov blagoslovili zbrane množice. Vrat v cerkev je pet. Pet je tudi ladij. Krasni marmornati tlak je preskrbel Martin V. (1417—1431). Pozlačeni strop je delo Mihelangelovo. En del stropa so dali sedanji sv. Oče Leon XIII. prenoviti. To je kras! — Govori se, da so si sv. Oče to cerkev izvolili za svoje počivališče po trudapolnem, mučnem, dobrih in velikih del bogatem življenju!

V ti cerkvi sta v baldahinu nad glavnim altarjem glavi prvakov apostoljskih, sv. Petra in Pavla. V veliki altar je vdelana miza, ki so na njej maševali sv. Peter in prvi papeži. To je edini altar na svetu, na katerem se mašuje, pa vendar niso v njem ostanki svetnikov. Miza mu daje posebno svetost. Ta cerkev je toli srečna, da hrani v sebi tudi ono mizo, ki je na njej upostavil Gospod pri zadnji večerji zakrament sv. Rešnjega Telesa — je dal torej sam sebe nam v živež, največji čudež njegove neizmerne ljubezni! — Nekdaj je bil prevlečen s srebrom, a to srebro so podivjani vojaki leta 1527. potrgali ...

V bližini cerkve lateranske so svete stopnice, po katerih je Gospod trikrat šel k Pilatu. Pokrite so z deskami, sicer bi se kmalu obrabile. Zakaj nešteta množica čaka pred hišo, da more priti do njih. Po njih se gre klečé. Na dveh mestih so deske izrezane. V luknjah je steklo. Pod steklom pa se še vidijo kapljice krvi. Stopnic je 28. Sekane so iz jutrovskega, tirskega marmorja. V Rim jih je iz Jeruzalema dala prenesti cesarica Helena.

Ljudje gredó tiho, ganjeni po njih. Vsi je poljubljajo — uboga kmetica in grofica v svili. Nad stopnicami je kapelica. V nji je napis (latinski): „Ni kraja svetejšega, kakor je ta, na vsem svetu!“ In res ga ni! (Dalje sledí.)

Smešničar.

* **Jasen odgovor.** Sodnik: „Kako dolgo ste že vdova?“ — Vdova: „Odkar mi je umrl mož.“

* **Porednež.** Prvošolec: „Kaj meniš, ali naj bi za skušnjo oblekel črno obleko?“ — Četrtošolec: „Neumnost, zakaj hočeš že v naprej žalovati, vsaj to lahko po skušnji storiš!“

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

Dopisi.

Iz Dobrlevasi. (Kaznovana nemškutarija.) Zaslepljenost naših posili-Nemcev je obče znana. Grdeči slovenski rod, pljujejo sami sebi v obraz. Kurnik v Voglah je tak. Psoval je letos očitno Slovence z besedami, katere le zapisati nas je sram. Bruhnil jih je sosedu Primožiču v lice, nemara v zahvalo, da je bil ta mnogoletni njegov jerob. Stvar je imela sodnijske posledice. Kurnik je stal najpoprej pred dobrlovaškim sodnikom. Tu se je čutil še bolj domačega. Junaško se je na vprašanje g. sodnika odrezal, da se hoče „tajč“ zagovarjati, meneč: to me reši! In začel je. Trdo in težko je šlo kakor preobložen voz po strmi slabi poti. Namah obtiči in — oj čudo! — posili-Nemec prične v zadregi gladko govoriti — slovensko. Toda kmalu se zave, da je to zanj velika pregreha, ter nadaljuje svoj tajč-govor, s katerim srečno do štiridnevnega zapora privozi. Zdaj pa je zgubil zaupanje na svoj „tajč“-govor, in ko je pozneje pred deželno sodnijo v Celovcu skušal svoje zasramovanje Slovencev opravičiti, imenoval se je Slovenca in opustil zapeljivi in nezanesljivi „tajč“. Vendar spoznanje je prišlo prepozno in Kurnik je odnesel podvojeno kazen. Ali se bode spametoval? Upajmo! Na škodo mu ne bo. Vsem posili-Nemcem pa bodi ta slučaj v svarilo, da ne pridejo s Kurnikom v kurnik.

Iz Velikovca. (Naše železniško vprašanje.) Že pred štiridesetimi leti, ko se je južna železnica po Koroškem gradila, bi naše mesto lahko dobilo železniško zvezo, da bi se takratni naši mestni očetje v svoji kratkovidnosti temu ne bili ustavljali. Zdaj si pa naše mesto železnice želi, ali ves dosedanji trud v tem oziru je bil brez vspeha. V svojem letošnjem zasedanju se je tudi koroški deželni zbor pečal s tem vprašanjem in izrazila se je misel, naj bi se napravila lokalna (krajevna) železnica Celovec-Velikovec. Zadnje dni vršilo se je tukaj v tej zadevi neko posvetovanje in sklenilo se je, načrt lokalne železnice Celovec-Velikovec odkloniti, češ „mi nočemo biti predmestje stolnega mesta Celovec“, in delati hočejo na to, da se napravi najprej železniška zveza Mostič-Velikovec, koja naj se pozneje nadaljuje čez Dravo do Sinčevasi. Črta Mostič-Velikovec se priporoča iz tega stališča, ker bi po tej železnici semkaj ložeje iz Št. Vidskega okraja dohajali kupci in bi se tako živinski sejem, ki se vsako sredo tukaj vrši, povzdignil. Dolga bi bila ta proga samo 17 kilometrov in bi stala 700.000 gld. K tej svôti bi morali interesenti plačati 80.000 gld., ravno toliko bi prevzela dežela, ostalo pa država. Nova železnica bi šla od Mostiča preko Malega Št. Vida v Trušnje, od tod bi proti jugu zavila v Šmarjeto in po Kaltenbrunski dolini bi dospela memo Št. Ruperta do Velikovca. Pri Pičelnovem skednju nad Kuštrovim mlinom bila bi postaja Velikovec. Pozneje bi se železnica preko Fukša, kjer bi bil most čez Dravo, podaljšala v Sinčovas. Reči se mora, da bi bila jedina ta zveza za naše mesto primerna. Prihodnjost bo pokazala, ali se bo ta načrt uresničil, ali pa ostane le — prazne sanje.

Iz Velikovca. (Pogreb. — Kebri. — Letina.) Letošnje leto je bilo za našo „Národno šolo“ v zdravstvenem oziru neugodno. Kakor sem že poročal, je po zimi mnogo otrok obolelo na ošpicah, trije otroci morali so celo previdení biti z zakramenti za umirajoče, ali so hvala Bogu vendar še ozdraveli. Dné 4. maja t. l. pa je imela naša „Národna šola“ prvi pogreb. Umrl je namreč tukaj 12 let stari učenec Janez Možarnik doma iz Črne, ki je bil jako dober otrok, ali žalibože je bil skoraj od začetka šolskega leta vedno bolan, tako da mu je smrt bila le rešitev od velikega trpljenja. Njegov pogreb je bil prav veličasten, vsi otroci naše šole s čč. šolskimi sestrami so ga spremljali k zadnjemu počitku. N. p. v m.! — Letošnje leto je kebrovo leto, v velikem številu je ta škodljiva mrčes prihrumela iz zemlje. Jako hvalevredno je tedaj, da je naš g. okrajni glavar zaukazal občinam in šolam, naj se kolikor mogoče ta škodljivec pokonča. Tudi otroci naše „Národne šole“ so šli dvakrat na kebre in so jih nad tri birnje nabrali. Tudi ptice, sosebno vrane, so storile svojo dolžnost, in zlasti slednjim je napravilo kebrovo leto poseben slastni užitek, tako da letos jim ni prišla skušnjava, da bi šle piške krast v bližnje vasi. — To leto stoji pod znamenjem mraza in deloma tudi suše, tako da se bo uresničil stari pregovor, „kadar ni žita, tedaj je obilno sadja“. Zimsko žito je vsled velikega snega zelo trpelo, mnogo žitnih koreninic se je zadušilo, tako da je zimska rž in pšenica bolj redka in kmetje sosebno rži ne bodo mogli kaj prodati. Jaro žito kaže sicer lepo, vendar suša ga je tudi že stiskala, ali hvala Bogu, zdaj je prišlo zdatno dežja in se je žito zopet poživelo. Splošno bo vsled obilnega snega in mraza leto bolj pozno. Sadje pa letos tako lepo kaže, kakor že dolgo ne; čas cvetja je srečno minul brez slane in zdaj drevesa že sad nastavljajo. Ako ne pride kakih nezgod, bo letos vsakovrstnega sadja v obilnosti in si bodo mogli kmetje saj na ta način nekoliko pomagati.

Iz Velikovca. (Divji zakoni. — Mestna klavnica. — Povečanje mestnega vodovoda.) V našem mestu in njegovi bližnji okolici je zelo veliko divjih zakonov. V prihodnjem letu pa stopi nova domovinska postava v veljavo in po tej postavi dobijo vsi, kateri že deset let neprenehoma v jedni občini stanujejo, pristojnost v tisti občini. Da bi se tedaj saj nekoliko takih, večinoma ubogih ljudij iznebil, je naš občinski odbor 17 parom v divjem zakonu živečih strank zaukazal, da morajo do gotovega obroka zapustiti mestno občino. Dasi se ta sklep ni storil iz verskonravnih vzrokov, vendar je prav hvalevreden, ker se bo tako vsaj nekoliko odpravilo javnega pohujšanja. — Naš občinski zastop je kupil od g. tovarnarja Pogačnika Šluetov mlin v Mlinskem grabnu za 10.000 gld. in bo na mestu hleva tega posestva zidal klavnico za mestne mesarje. Dasi ne moremo odobravati, da naš občinski odbor toliko posestev kupuje, vendar je naprava posebne klavnice zunaj mesta živa potreba. Dozdaj so namreč mestni mesarji vsi v mestu v svojih mesnicah klali živino, kar napravi mnogo smradu in zaredi podgan in drugih škodljivcev. Potem bodo vsi mesarji smeli le v mestni klavnici klati in šele osnaženo meso bodo v svoje mesnice pripeljali. — Ker mestni vodovod, ki vodi iz Mrzle vode v mesto, mnogokrat, sosebno po zimi in ob času večje suše, vendar ne zadostuje, nameravajo naši mestni očetje mestni vodovod povečati s tem, da mu privodijo še Holcarjev vrelec na severni strani Vinograda. Dobili so že potrebno dovoljenje od lastnika tega vrelca, g. barona Helldorfa. Napravili bodo v Holcarjevem grabnu poseben nabiralnik in bodo ga po cevih zvezali pod Hofmanom z kaltenbrunskim vodovodom. Vse delo je proračunjeno na 7000 gld. Ali bo stvar tudi tako gladko izšla, ne vemo, sosebno, ker so se kmetje, ki so doslej Holcarjev vrelec navodili na svoje travnike, tudi že oglasili za svoje pravice.

Iz Beljaka. (Razno.) Tukajšnji sodnik gosp. Hirschman boleha že dalje časa na živcih ter je sedaj stopil v stalni pokoj. Preselil se bode v Gradec. — Lutrovska agitacija se vstrajno nadaljuje. Ob nedeljah prirejajo „družbinske večere“, h katerim vabijo svoje ude pa tudi druge „prijatelje nemško-evangeljske stvari“. Glavno besedo pri teh večerih ima iz Prusije (!) došli pastor Heinzelman. Ali ima ta mož avstrijsko državljansko pravico, nam ni znano. Da se dela pod krinko družbinskih večerov“ le za „Proč od Rima“ in za prusovstvo, je jasno! — Velika zunanja kopel v beljaških toplicah se je otvorila dné 27. t. m. Toplice so dobile letos nov vodovod. — Tukajšnji nacijonalci priredé dné 17. jun. zopet veliko „kresovanje“ v prid „südmarki“ in „schulvereinu“.

Iz sv. Višarij. (Romanje.) Kakor druga leta, se je tudi letos romanje pričelo na vnebohod. Snega imamo še na metre. Sedaj vedno dežuje. Prvi romar, ki se je oglasil pri nas, je bil Slovenec Skebé iz Amerike, iz Clevelanda (Ohio). Prvi dan je prišlo že tudi več Tirolcev, posebno iz pustrske doline.

Iz Št. Jakoba v Rožu. (Naša mlekarska zadruga) je z odlokom c. kr. deželne kot trgovinske sodnije v Celovcu od dné 25. aprila t. l. vknjižena na podlagi pravil z dné 18. apr. Čudno se nam zdi, da je vknjižba v uradnem listu razglašena samo nemški! Kdo je to zakrivil? Saj je zadruga vendar slovenska, ali ne?! No, bržkone je to zopet pogrešek našega, nam toliko „prijaznega“ uradništva! — Zadruga je ustanovljena na postavi z dné 9. aprila 1873 in ima namen, zadružnikom mleko spraviti v denar z izdelovanjem surovega masla, sira itd., ter tako neposredno pospeševati tudi živinorejo in poljedelstvo. Zadružnik je lahko vsak samosvoj kmetovalec (posestnik, najemnik, uživalec dohodkov iz kmetijskih zemljišč), ki ima vse državljanske pravice in redí krave. Jeden delež je dvajset kron; kdor hoče donašati več kakor 15 litrov mleka na dan, mora vplačati dva deleža. Deleži niso obrestni. Vsak zadružnik mora, kadar vstopi, podpisati pristopni list ter razun deleža v rezervo vplačati še eno krono. Zadružna naznanila se nabijejo na zadružno desko pri zadružni mlekarni, če treba, objavijo se v časopisu „Mir“, ali listu, ki bi kedaj izhajal mesto njega, v kolikor za nekatera oznanila ne veljajo postavni predpisi. — Člani prvega predstojništva so: Načelnik: Jožef Štikar p. d. Štikar v Št. Petru; načelnikov namestnik: Franc Kobentar p. d. Vidman v Podgradu (v Št. Jakobu); tajnik: Šimen Lepušič p. d. Mežnar v Št. Janžu; tajnikov namestnik: Fran Majer p. d. Ibovnik na Bistrici; blagajnik: Mat. Ražun, župnik v Št. Jakobu; blagajnikov namestnik: Miklavž Mikula, p. d. Gril v Podgradu (v Št. Jakobu). Odborniki: Matija Mikula p. d. Fertin na Breznici: Matevž Štikar p. d. Tomaž v Št. Jakobu; Mihael Pečnik p. d. Trap na Reki. Ti člani predstojništva so voljeni do rednega občnega zbora l. 1903. Prihodnji redni občni zbor mora biti meseca februarja l. 1901. — Mlekarna v kratkem začne delovati. Bog daj obilno uspeha!

Iz Borovelj. (Požar.) Dné 22. maja ob pol 3. uri zjutraj je nastal tukaj ogenj ter vpepelil hišo g. Husa p. d. pri Rožanelnu. Ker stoji hiša sredi vasi, bila je nevarnost zelo velika. Ker pa je bilo vreme mirno in požarna bramba takoj na mestu, ni bilo večje nesreče in je pogorela samo imenovana hiša. Posestnik je bil zavarovan, a v hiši stanujoče stranke imajo izdatno škodo.

Iz Vetrinja. (Odlikovanje.) „Častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje“ so sprejeli od c. k. deželne vlade sledeči delavci in delavke v Moro-tovi tovarni: Rup. Šelander, Franc Peresuti, Marija Modrič, Ivana Binder in Pavlina Gradišar.

Od vrbskega jezera. (Tujci.) V Poreče so prvi tujci že došli. Mnogo se povprašuje že sedaj po stanovanjih, kar kaže, da bode letovišče tudi letos dobro obiskano. Kajpak jih bode zopet večina iz izvoljenega Abrahamovega rodú. — V Vrbi je bilo lani 2986 tujcev, ki so se tam mudili od 14 dnij do 6 mesecev. Za letos je že precej stanovanj oddanih. Ulbing je svoje kopališče povečal in olepšal. — Pri Majerniku, na vojaškem kopališču in v Krivi Vrbi so bili minule nedelje že koncerti, ki so privabili mnogo Celovčanov. — Na Dunaju je umrl inženir in posestnik v Vrbi, F. Rumel, star 58 let. Bil je tudi občinski odbornik v Vrbi. Pogreb je bil dné 28. maja v Vrbi. — Znano posestvo in gostilno „pri Majerniku“ je kupil g. Maks Kment iz Zagreba za 54.000 gld.

Novičar.

Na Koroškem.

(Opozarjamo) s tem še posebej na občni zbor našega katoliško-političnega in gospodarskega društva, ki se vrši prihodnji četrtek dné 7. junija, in sicer v dvorani doma katoliških rokodelskih pomočnikov. Shod je pomenljiv, ker se moramo dogovoriti o nekaterih zelo važnih zadevah. Zato pričakujemo, da se ga rodoljubi v kolikor mogoče velikem številu udeležé!

(Za „Südmark“-o) so priredili dné 25. in 26. maja predstavi v tukajšnjem gledališču. Nemški listi so polni hvale za sodelujoče, ki so se postavili v službo „svete nemške stvari“. Da nacijonalni listi pišejo tako, temu se ne smemo čuditi. Druga pa je, če uradna „Celovčanka“ tako piše in cele tedne z gostobesednimi poročili ljudi navdušuje za predstave in za „Südmarko“. Ta list, katerega začasno ureduje znani dopisnik „Vaterland“-a, baron Manndorff, je prinesel iz peresa ravno tega gospoda poročilo, ki predstave povzdiguje v deveta nebesa in ki se končuje z željo, da bi bili tudi dohodki prav dobri: „im Interesse der wohlthätigen (!) Zwecke, die der Verein zu fördern sich Mühe gibt“. Res, samo to nam je še manjkalo, da uradni list začne hvaliti „dobrodelne“ namene društva, katero deluje na to, da slovenske kmete izpodrine iz domače zemlje! Uničiti slovenske kmete in na njihovo mesto naseliti po naših lepih krajih tujce, to je namen „Südmarke“. In gosp. baron imenuje to „dobrodelno“! In tako piše uradni list, ki zoblje iz vladnih jaslij ter dobiva podpore iz davčnih novcev, h katerim morajo doplačevati Slovani ravno toliko ali še več, kakor Nemci! Če vladni list tako piše, potem se ni čuditi, da nahajamo med agitatorji za „Südmarko“ toliko — c. kr. uradnikov! O ti ljuba „dobrodelnost“! Vladnemu listu in ljudem, ki stojé za njim, se zdi torej najbolj „dobrodelno“ to, da se z rodne zemlje požene slovenskega kmeta, ki plačuje toliko krvnega in denarnega davka kot Nemec, dà, prvega gotovo še več! Ne verjamemo, da bi bili uredniku „Celovčanke“ neznani pravi nameni „Südmarke“. Pisal je torej namenoma tako, ker se mu zdijo cilji tega društva — „dobrodelni“, in ker je hotel Slovencem zopet enkrat dati — brco! Kaj pravijo odgovorni vladni možje h takemu pisarenju svojega uradnega lista?! Slovenci pa iz tega zopet lahko spoznamo, — pri čem da smo!

(Iz uradnega lista.) Do 10. junija sta razpisani učiteljski mesti na Rudi in v Žitarivasi. Zahteva se znanje slovenščine. — V stavbenem okraju velikovškem je razpisana služba c. kr. cestarja z mesečno plačo 36 kron. Pravico do te službe imajo najprej bivši podčastniki. Prošnje je vložiti pri okr. glavarstvu v Velikovcu do 25. junija. — Razpisane so službe uradnih slug pri c. kr. sodiščih v Velikovcu, Zgornji Beli in Dobrlivasi do 26. junija. — Pri koroških davčnih uradih je razpisanih dvoje, oziroma troje služabniških mest. — Na šoli v Kotljah se je ustanovilo drugo učiteljsko mesto. — Lov občine Vetrinj se bo oddal pri okr. glavarstvu v Celovcu dné 16. junija ob 10. uri za dôbo pet let z izklicno ceno 618 kron. — Razpisano je mesto babice za občini Klobas-

nica in Šmihel do konca junija. Zahteva se znanje slovenščine. Prošnje je oddati pri okr. glavarstvu v Velikovcu.

(Duhovske zadeve.) Č. g. provizor Janez Sporn ne gre k sv. Valburgi, marveč je prestavljen v Knezovo. — Č. g. provizor A. Vogrinec je prestavljen iz Kota v Weissenstein.

(Osebne novice.) V Mostiču je dné 17. maja umrl gostilničar in posestnik Fr. Glančnik, p. d. Brüklar, star 57 let. — G. Blaž Lahovnik iz Prevalj je na vseučilišču v Gradcu dovršil svoje pravoslovne nauke in vstopil pri politični upravi. Prideljen je okrajnemu glavarstvu šmohorskemu. — Deželni odbor je imenoval zdravnika g. dr. V. Verdros-a v Št. Štefanu ob Zili za okrajnega zdravnika.

(Celovške novice.) Od dné 12. do 17. avg. t. l. bo v Celovcu 45. shod in razstava nemških, avstrijskih in ogerskih čebelarjev. Pokroviteljstvo je prevzel nadvojvoda Franc Ferdinand. — Tukajšnji huzarski polk št. 5. je imel dné 19. maja veliko dirko na „vresu“ pri Celovcu. — Za celovškega podžupana je zopet izvoljen, in sicer z 21 od 24 glasov, odvetnik dr. Metnic. Njegovi somišljeniki so pozdravili izvolitev z „heil“-klici. — Gojenci tukajšnje učiteljske pripravnice so dobili državne štipendije v skupnem znesku 5000 kron. Ali so se ozirali tudi na Slovence?

(Ponesrečil) se je na sejmov dan 21. t. m. tukaj g. Štefan Kulterer, posestnik iz Jadovc pri Grabštanju. Vozil se je po Št. Vidski cesti, ko se splašita konja. G. Kulterer je padel z voza ter si zlomil nogo. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico.

(Samomor.) Dné 24. maja popoludne se je tukaj, in sicer v kosarni pod križno goro, ustrelil korporal vojaške godbe 17. pešpolka. Vzrok je bil strah pred kaznijo. Dobil je namreč 21 dnij zapora radi nepokorščine.

(Drobiž.) Za železnico v krški dolini mora država za dôbo od 10. okt. 1898 do koncem 1899 doplačati 33.097 gld. — V Strassburgu so imeli dné 22. maja hudo neurje. Padala je toča. Strela je užgala nek skedenj, ki je pogorel do tal.

Po drugih slovenskih deželah.

(Štrajk v vevški tovarni.) V tovarni za papir v Vevčah pri Ljubljani, ki je last družbe „Leykam-Josefsthal“ v Gradcu, je oni teden ostavilo delo nad 800 delavcev. Ti zahtevajo, da se določi najmanjša plača 2 kroni na dan in da se odslovijo nekateri uradniki, ki kruto ravnajo z delavci. Delavci imajo sedaj plače po 75 kr., ženske samo po 35 kr., in ravna se ž njimi zelo trdo. Delavca Briclja so brez vzroka zaprli, kar je delavce še bolj razburilo. Delavci se obnašajo vseskozi mirno in dostojno ter ž njim zavoljo pravičnih njihovih zahtev soglaša vse slovensko časopisje in javno mnenje sploh.

(Zaradi bogoskrunstva) sta bila pred ljubljanskim deželnim sodiščem Ignacij Kvas in Franc Škrlj obsojena, in sicer prvi kot storilec na 18, drugi kot sokrivec na 13 mesecev. Ta dva sta pod Rožnikom v Ljubljani oskrunila znamenje Matere božje. Kvas je šel v kapelico in je hotel podobo Marijino ven vreči in jo razbiti; ker se to ni dalo, se je lotil razpela, ga razbil in oddrobljene kose obesil okoli po drevesih, noge je narobe v njivo zasadil, glavo pa nataknil na nek kol. Školj je med tem stražil. Na to sta šla obadva proti Kosezam, kjer sta oskrunila še drug križ.

(Mesto Ptuj) bo prihodnje leto obhajalo 1800 letnico svojega obstoja. Leta 101. se je tam ustanovila rimska kolonija „Petovijum“ in je iz nje nastalo sedanje mesto Ptuj. Občinski zastop in muzejsko društvo delata velike priprave za to slavlje; žal, da bodo od te slavnosti prastarega mesta pri sedanjih razmerah gotovo izključeni Slovenci. Ptuj ima v Avstriji najstarejše avtonomne mestne štatute in po uzorcu le-teh so se izdelovala pravila tudi za druga mesta.

(Drobne novice.) Mariborski „Národni dom“ bode odslej imel pripravljena tudi prenočišča, na kar opozarjamo skozi Maribor potujoče rojake. — Zadružno prodajalno mizarjev so ustanovili mizarji v Št. Vidu nad Ljubljano in v okolici. — V premogokopih v Trbovljah je 2700 delavcev ustavilo delo. Vzrok je kruto postopanje nekaterih uradnikov. Dné 28. t. m. so delavci zopet vstopili v delo.

Iz slovanskega sveta.

(Sv. Oče — varuh slovanskih pravic.) Kakor so časniki oznanili, odpeljal se je v Rim tudi romarski vlak grško-katoliških Rusinov. Mažarski listi so pa pisali, da so to bili grško-katoliški Ogri. Romanja sta se udeležila eperjeski in ungvarski škof. To romanje je imelo biti nepristojna demonstracija za vpeljavo mažarskega jezika pri božji službi. A demonstracija se je ponesrečila. Sv. Oče niso dovolili, da bi eperjeski škof svojo prošnjo predložil, ker jim je znano, da bi vpeljava mažarskega jezika pri božji službi bil udarec v obraz Slovanov grškega cerkvenega obreda. Iz tega je vidno, da sv. Oče varujejo pravice posameznih národov, ker po mažarskem cerkvenem obredu bi bili Rusini izdani na milost in nemilost mažarskim agitacijam; katoliški Rusini namreč rabijo pri božji službi slovanski jezik.

(Češka mladina) visokošolska in srednjih šol napravi po leti izlet na Poljsko in sicer v Galicijo. Visokošolska mladina se udeleži jubilejne slovesnosti jagelonskega vseučilišča meseca junija in mladina srednjih šol pod nadzorstvom profesorjev odpelje se 7. avgusta v Krakov. Tokrat pojde Čehom bolje kakor lansko leto v Celju, kjer so se prepričali o „sijajni“ omiki celjskih nemškutarjev.

(Vspeh katoliške cerkve na Ruskem.) Kakor se poroča, bode se v Petrogradu ustanovila nova katoliška nadškofija. Razun tega bodete tudi še drugi dve škofiji na Ruskem ustanovljeni. Dozdaj ni imelo carstvo svojega uradnega zastopnika pri sv. Stolici, zdaj pa je bil zastopnikom Rusije pri sv. Očetu imenovan Čarykov. To je velik vspeh sedaj vladajočega papeža Leona XIII., ki je tudi v tem oziru pokazal svojo veliko diplomatično nadarjenost.

(Plemenit čudak.) V Belemgradu je umrl v 80. letu svoje starosti srbski podpolkovnik Milije Nikolič, ki je celo svoje premoženje v znesku 150 tisoč kron zapustil mestnemu sirotišču. Rajni je celo svoje življenje štedil; na dan je porabil samo pol krone. Perilo in obleko si je sam popravljal. Čez 20 let je nosil eno in isto vojaško kapo in suknjo, katera je v zadnjih letih bila že iz samih vkup sešivanih koščekov. V oporoki si je izprosil, da bi ga pokopali v stari obleki in priprosti leseni trugi. —*án.*

Križem sveta.

(Politični položaj) je še vedno čisto nejasen. Listi ugibajo, ali bode mogoče v državnem zboru ustaviti češko obstrukcijo. Če to ne gre, hoče vlada bajè razpustiti državni zbor. V delegacijah so češki poslanci ojstro prijeli ministra zunanjih stvarij Goluhovskega, ker se vmešava v naše notranje zadeve.

(Poroka prestolonaslednika) nadvojvode Frana Ferdinanda z grofico Chotek je sedaj gotova stvar, ker je cesar v to privolil. Poroka bode med 15. in 22. junijem na Dunaju. Vendar otroci iz tega zakona ne bodo imeli pravice do prestola, nego bo prestolonaslednik potem brat Frana Ferdinanda, nadvojvoda Oton, oziroma njegovi potomci.

(Na Dunaju) so imeli minuli teden volitve za mestni zbor in sicer prvikrat po novem volilnem redu. Krščanski socijalisti so si priborili prav sijajno zmago. V III. razredu so zmagali pri dopolnilnih volitvah povsod, pri splošnih volitvah II. razreda pa so si priborili 42 mest od 46. Nad tako zmago so židovsko-liberalni in nemško-nacijonalni listi seveda vsi poparjeni!

(Nova svetnika.) Z običajno cerkveno slovesnostjo sta bila na Vnebohod v cerkvi sv. Petra svetnikom proglašena Jean Babtist della Sale in Rita da Cascia. Sv. Oče je prebral dotični dekret (pismo), zapel „Te Deum“ in podelil blagoslov. Navzoča je bila neštevilna množica vernikov, tudi iz inozemstva. Nad 60.000 ljudij je bilo ta dan v cerkvi sv. Petra, ki je bila krasno okinčana in razsvetljena. Nam došlo izvirno poročilo objavimo prihodnjič.

(Nezgode.) Na progi Kaiča-Mihalov blizu Moskve je skočil tovorni vlak s tira. 35 vozov je zdrobljenih, 4 sprevodniki mrtvi, drugi močno ranjeni. — 4 osebe ustrelil in 4 druge močno ranil je na neki ladiji blizu Stokholma 26 letni J. Nordlund, jako nevaren hudodelnik. Kar naenkrat je začel s samokresom streljati na kapitana in druge popotnike, ne da bi se ti mogli braniti. Hudodelcu se je posrečilo uiti, a drugi dan so ga našli.

(To in ono.) O preganjanju kristjanov se zopet poroča iz Pekinga na Kitajskem. Med Paktinfu in Pekingom so izgredniki uničili kristjanom mnogo premoženja; 73 kristjanov so živih sežgali. — Novodobni Metuzalem živi v Novem Jorku. Mož je zdravnik dr. Smith, zagrizen vegetarijanec, ki bode v popolnem zdravju praznoval svoj 124 letni rojstni dan.

„Rana ura, zlata ura“ ne pové samo, da je treba zgodaj na delo, temveč da se to zgodi tudi veselega srca in čilega telesa. Kako se vsakdo veseli n. pr. zajutreka! Nihče ne pričenja rad pred kavo dnevnega dela. Že ta naravni nagon kaže, da je treba dati telesu za njegovo prvo potrebo take pijače, ki ima v sebi zdravilne, dobre in lahke hranilne snovi. Vse poskušnje in izkušnje v stotisočerih družinah so dokazale, da je v ta namen najizbornejša kava, v kateri je namešana polovica bobove in polovica Kathreiner-Kneippove sladne kave. Na tak način se dobi resnično pravo družinsko kavo, ki vsakemu jednako dobro prija in katero povsod vedno rajši pijó. Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobi povsod, a pristna vedno samo v znanih Kathreinerjevih zavitkih, katere naj bi vsakdo vselej in povsod zahteval in le te vsprejel.

XXXIII. državna loterija. V četrtek dné 7. junija t. l. bo srečkanje XXXIII. državne loterije za zasebne dobrodelne namene. Ker stane srečka samo 4 krone, se more za primeroma mal znesek storiti dobro delo in imaš še upanje na lep dobiček. Loterija ima 16.514 znatnih dobitkov z glavnim dobitkom 200.000 kron. Srečke se dobijo v tobakarnah, menjalnicah, davčnih in poštnih uradih itd.

Gospodarske stvari.

Fige — zdravilo. Zdravilna moč fig se posebno pokaže pri slabem prebavljanju. Fige se tudi priporočajo tistim, ki veliko kašljajo ali pa imajo sušico. Bolnikom na pljučah posebno dobro dene voda, v kateri se je kuhalo nekaj ječmena, šest fig in pest rozin.

Tržne cene.

Letni sejem v **Celovcu**, dné 21. maja.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . .	11	30	14	12	289 konjev
rž	9	—	11	25	8 pitanih vol
ječmen. . .	—	—	—	—	96 vprežnih volov
oves . . .	5	10	6	37	33 juncev
turšica . . .	8	10	10	12	117 krav
pšeno . . .	15	—	18	75	32 telic
fižol. . . .	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir . .	1	80	2	92	1172 prascev
deteljno seme	—	—	—	—	
ajda. . .	9	50	11	87	

Pitani voli so po — *K* do — *K*, **vprežni voli** po 238 *K* do 380 *K*, **krave** po 76 *K* do 314 *K*.

Promet na letnem sejmu je bil srednji. Živine se je prignalo mnogo, kupčija je bila srednja. Kupci so bili iz Celovca in okolice, iz Zgornjega Koroškega, Avstrijskega, Bovca, Tirolskega, Štajerskega in Solnograškega.

Velikovec, dné 23. maja. Prignali so: 82 volov, 41 krav, 2 telici, 2 teleta, 145 ovac, 16 koz in 74 svinj. Cena pitanih volov 58 do 62 kron, vprežnih volov 52 do 58 kron za metriški cent žive vage. — Promet z govejo živino je bil dober, prišli so kupci iz Tirolskega in mesarji iz Celovca. Z ovcami je bil zelo živahen promet in dosegle so visoke cene, svinj pa se je malo prodalo.

Sejmovi meseca junija. Dné **5.** Dobrlavas; **6.** Beljak; **11.** Vrata, Pliberk, Čajna, Št. Štefan ob Zili; **12.** Šmohor, Bistrica ob Zili; **15.** Spodnji Dravograd; **18.** Št. Vid ob Glini, Volšberg; **24.** Št. Jurij ob Zili; **25.** Guštanj, Djekše.

Loterijske številke od 26. maja 1900.

Gradec	12	22	59	70	9
Dunaj	39	19	61	57	20

NAZNANILA.

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXXIII. c. kr. državna loterija.

Za zasebne dobrodelne namene tustranske državne polovice.

Le-ta **denarna loterija** — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima **16.514 dobitkov v gotovini** v skupnem znesku **410.200 kron.**

Glavni dobitek je:

200.000 kron.

Žrebanje je nepreklicno dné 7. junija 1900. leta.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju I., Riemergasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastonj.

Srečke se dopošiljajo poštnine prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.

Proda se zidana hiša,

katere prostori so deloma obokani; ima 24 oralov sveta, sadje in lepo zaraščen gozd. Več pove Jakob Lipič p. d. Sršenec v Št. Lovrencu, pošta Št. Peter pri Velikovcu na Koroškem.

„Encijan-grenek“

(Encian-Bitter)

najboljše pomagilo za bolehen želodec in zoper influenco.

„Zlata kolajna, Pariz 1898.“

David Pichler, Celovec.

Po pošti: 1/4 litra 80 kr., 1/2 litra 1 gld. 50 kr.

Gostilnica in kramarija

v prijaznem kraju blizu železniške postaje se takoj proda pod ugodnimi pogoji. K hiši spada tudi nekaj zemljišča. Kje, pové upravništvo „Mira“.

Lastnik in izdajatelj **Gregor Einspieler**, župnik v Podkloštru. — Odgovorni urednik **Ivan Teršelič**. — Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.